Hukuk Bölümü 2012/38 E. , 2012/76 K.

- **YAŞLILIK AYLIĞI ALAN DAVACININ, BU AYLIĞININ KESILMESINE VE DAHA ÖNCE ÖDENEN AYLIKLARIN GERI ISTENILMESINE ILIŞKIN IŞLEMIN IPTALI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, İDARİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.**

◦ UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : H.T.

Vekili : Av. E.K.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Vekili : Av. M.A.

O L A Y : Davacı, 2022 sayılı 65 yaşını Doldurmuş Muhtaç Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun Uyarınca 60.507.005.1 Y sicil no ile 1.7.1981 tarihinden itibaren maluliyet (yaşlılık) aylığı almaktaykan, davacının Sosyal Sigortalar Kurumuna kaydının olduğunun anlaşıldığından bahisle Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğü Emekli Sandığı Yaşlılık Sosyal Güvenlik Dairesi Başkanlığı (Devredilen)'nın 24.2.2007 gün ve 60.507.005.1 sayı ile Sarıoğlan Kaymakamlığına gönderdiği "yersiz ödeme" konulu yazıda, "2022 sayılı Kanun uyarınca 1.7.1981 tarihinden itibaren aylık bağlanan *H.T.*'in bu defa 1.7.1981 tarihinden 380101285'494 sicil numarası ile SSK'ya tabi çalışmaya başladığı tespit edildiğinden Genel Müdürlüğümüzün 25.4.2007 gün ve 4145221 sayılı işlemleri ile yaşlılık aylığı 1.7.1981 tarihinden itibaren kesilmiştir.

1.7.1981 – SON.05.2007 tarihleri arasında aylığı hak kazanmadığı halde yersiz ödenen 7.015,83 YTL'nin yönetmeliğin 23.maddesi gereğince ilgili tarafından ikametgahına en yakın Maliye Teşkilatına yatırılması suretiyle tahsilinin sağlanması için gereğini arz ve rica ederiz" denilmiştir.

Davacı vekili, davalı kurumun 20.4.2007 günü "yersiz ödeme" konulu yaşlılık aylığının kesilmesine ilişkin tesis etmiş olduğu işlemin ve aynı zamanda, daha sonra davalı kurumca 5.6.2007 tarihinde başvurularının reddedildiğine ilişkin tesis edilen işlemin iptal edilerek, müvekkiline yaşlılık aylığı bağlanması yönünde karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare vekili savunmasında, davaya bakma görevinin idari mahkemelerinin görevi dahilinde olduğu, 2022 sayılı Kanunun 1.maddesi ile, ayın Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 19/ç maddesi ve 22.maddesi hükümleri gereği Sosyal Sigorta Kurumuna tabi olduğunun dolayısıyla davacı hakkında yapılan aylık kesme ve yersiz ödenen aylıkların tahsili cihetine gidilmesi yönünde tesis edilen işlemin hukuka uygun olduğunu belirtmiştir.

Kayseri 1. İş Mahkemesi: 14.11.2008 gün ve E:2007/717, K:2008/1186 sayı ile, taraf vekili beyanları, tanık beyanları, bilirkişi raporu ve tüm dosya münderecatının birlikte değerlendirilmesiyle dosya kapsamında davacıya 1.7.1981 tarihi itibariyle 2022 sayılı Yasa gereği aylık bağlandığı, davacının SSK kaydının olduğunun anlaşılması üzerine aylığın başlangıç tarihi itibariyle kesildiği ve ödenen aylık tutarı olan 7.015,83 YTL'nin davacıdan iadesinin istendiği, davacının 1981 yılından 270 gün SSK'lı çalışması olduğu anlaşılmış olup 2022 sayılı Yasadan çalışmaya başlanması halinde aylığın kesileceğine ilişkin bir düzenleme bulunmamakta olup, kaldı ki davacının çalışması 1981 yılındaki 270 gün ile sınırlı olduğundan ve 2022 sayılı Yasa gereği bağlanan aylıklar prim esasına dayanmamakta olup yardım esaslı olup ve davacının muhtaçlık durumunun devam ettiği anlaşıldığından, bu nedenlere istinaden davacıya 2022 sayılı Yasa gereği bağlanan aylığının kesildiği tarihten itibaren yeniden bağlanması gerektiği gerekçesiyle davanın kabulüne karar vermiş ve bu kararı temyizen inceleyen Yargıtay 21. Hukuk Dairesi 8.4.2010 gün ve E:2009/5964, K:2010/4051 sayı ile, davanın Yasal dayanağının 2022 sayılı Yasa'nın Ek1/1-a maddesi olup anılan madde de başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde özürlü olduklarını tam teşekküllü hastanelerden alacakları sağlık kurulu raporu ile kanıtlayan 18 yaşını dolduran ve kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan özürlülerden her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre bu Kanunun 1. maddesinde belirtilen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutardan dahi az geliri olanlara, bu Kanunun 1. maddesine göre belirlenecek aylık tutarının %300'ü tutarında aylık bağlanacağının, 2. maddesinde bu aylıklar ve kanunda yazılı diğer ödemeler için her yıl Devlet Bütçesine gerekli ve yeterli ödenek koyulacağı ve aylıkların hak sahiplerine Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (TC Emekli Sandığı) aracılığıyla bağlanıp ödeneceğinin 1. maddesinin de muhtaçlığın İl veya İlçe İdare Heyetlerinden alınacak belge ile kanıtlanacağının, 8. maddesinde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının (TC Emekli Sandığı) İl veya İlçe İdare heyetlerinin soruşturma ve kararları dışında gerektiğinde ilgililerin gelir ve kazanç ve malları hakkında çeşitli soruşturma yaptırmaya, resmi ve özel idare müessese ve ortaklarından ve şahıslarından bilgi istemeye yetkili olduğunun, bu Kanun uyarınca tam teşekküllü hastanelerinden alınan sağlık kurulu raporlarının merkezde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Başkanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (TC Emekli Sandığı) tarafından görevlendirilecek üç uzman hekimden oluşan bir sağlık kurulunca karara bağlanacağının bildirildiği, 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununun 8/son maddesinde tahakkuk ve ödeme işlemleri ve bunlara ilişkin düzeltme, kaldırma, iptal ve ret işlemleri ile yönetmeliklerde belirtilen sair işlerin Genel Müdürlükçe yürütüleceğinin ilgililer hakkında alınmış kararlar ile Genel Müdürlükçe yapılan tahsis işlemlerine ait bildirimlerin ilgililerin adreslerine taahhütlü olarak gönderileceğinin, bunlara karşı ilgililerin idari dava açabileceklerinin 5502 sayılı 15/b maddesinde ise TC Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü tarafından yapılması gereken tazminat ve yardım işlerinin Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğüne yapılacağını bildirildiği, görüldüğü gibi davacı ile SGK Başkanlığı (TC Emekli Sandığı) arasında sosyal güvenlik kurumu-sigortalı ilişkisi bulunmamakta olup SGK Başkanlığı (TC Emekli Sandığı) Devletin 2022 sayılı Yasa gereğince muhtaç durumda bulunan özürlülere yaptığı parasal yardım işinde bu yasanın kendisine açıkça verdiği görev nedeniyle aracılık yapmakta olup SGK Başkanlığının da 2022 sayılı Yasa gereğince yaptığı işlemler teşkilat yasası olan 5502 sayılı Yasa'ya dayandığından SGK Başkanlığının davacının 2022 sayılı Yasa gereğince aldığı yardımı kesmesine ilişkin işlemi idari bir tasarrufa müncer olup, idari işlemlerden doğan ihtilafların çözüm yerinin ise idari yargı olduğu, davaya bakmaya adli yargı yeri görevli olmayıp idari yargı yeri görevli olduğundan dava dilekçesinin yargı yolu bakımından reddine karar verilmesi gerekirken mahkemece işin esasına girilerek karar verilmiş olmasının usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle bozulmasına karar verilmiştir.

KAYSERİ 1. İŞ MAHKEMESİ: 25.6.2010 gün ve E:2010/382, K:2010/446 sayı ile, Yargıtay bozma ilamı doğrultusunda mahkemelerin görevsizliğine, görevli ve yetkili mahkemenin Kayseri Nöbetçi İdare Mahkemesi olduğu sonuç ve kanaatine varıldığı gerekçesiyle, Mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Kayseri 2. İdare Mahkemesi: 29.1.2010 gün ve E:2010/578, K:2010/916 sayı ile, davacının 1.7.1981-(…)05.2007 tarihleri arasında hak etmediği halde yaşlılık aylığı aldığı gerekçesiyle ödenen aylıkların iadesi istemini içeren 20.4.2007 tarih ve bila sayılı işlemin ve bu işleme yapılan itirazın reddi işleminin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmakta ise de; genel yetkiye ilişkin 2577 sayılı Yasanın 32/1.maddesi hükmü uyarınca dava konusu uyuşmazlığın çözümünün işlemleri tesis eden Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğü'nün bulunduğu yerdeki Ankara İdare Mahkemelerinin yetkisine girdiği gerekçesiyle 2577 sayılı Kanunun 15.maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın yetki yönünden reddine karar vermiştir.

ANKARA 1. İDARE MAHKEMESİ: 7.7.2010 gün ve E:2011/30, K:2011/1319 sayı ile, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 96. maddesinde yersiz ödemelerin geri alınmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiş olup, 1.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren ve "Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri" başlığını taşıyan 101. maddesinde; bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği; 106. maddesinin 8. fıkrasında; 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun konuyla ilgili 121 ve Ek 57 nci maddelerinin yürürlükten kaldırıldığı, 104. maddesinin 1. fıkrasında ise; 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanuna yapılan atıflar ile ilgili mevzuatında emeklilik, malullük, vazife malullüğü ve sosyal sigorta haklarına, yardımlarına ve yükümlülüklerine, iştirakçiliğine ve sigortalılığına, dul, yetim ve hak sahipliği şartlarına, emekli ikramiyesine, ek ödemelere, sağlık hizmetleri veya tedavi bedellerinin ödenmesine ilişkin yapılan atıfların bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılacağının kurala bağlandığı, dolayısıyla fazla ve yersiz olarak ödemeyle ilgili borç çıkarılmaya ilişkin olan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekilinin olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle Ankara 1. İdare Mahkemesi Başkanlığına yaptığı başvuru üzerine dava dosyaları Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 9.4.2012 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece adli yargı dosyası ile birlikte Mahkememize gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, yaşlılık aylığı alan davacının bu aylığının kesilmesine ve daha önce ödenen yaşlılık aylıklarının geri istenilmesine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğünün 20.4.2007 günlü işlemi ile bu işleme karşı yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali isteminden kaynaklanmıştır.

2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1. maddesinde,

"65 yaşını doldurmuş, kendisine kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan, sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlanmayan, nafaka bağlanmamış veya bağlanması mümkün olmayan, mahkeme kararıyla veya doğrudan doğruya kanunla bağlanmış herhangi bir devamlı gelire sahip bulunmayan ve muhtaçlığını İl veya İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından alacakları belgelerle kanıtlayan Türk Vatandaşlarına hayatta bulundukları sürece, 300 gösterge rakamının her yıl bütçe kanunu ile tespit edilecek katsayı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.

Herhangi bir şekilde bu maddede yazılı miktardan fazla devamlı gelir sağlayan veya sağlaması mümkün olan kimselerin geçim kaynağı var sayılır ve kendilerine aylık bağlanmaz.

65 yaşın bitiminin tespitinde, ilgililerin, bu kanun yayımlandığı tarihte, nüfus kütük kayıtlarındaki doğum tarihleri esas alınır. Doğum tarihlerinde yapılacak düzeltmeler ile bu kanunun yayımlandığı tarihten geriye doğru bir yıl içinde yapılmış düzeltmeler nazara alınmaz."

2. maddesinde,

"Bu aylıklar ve kanunda yazılı diğer ödemeler için her yıl Devlet bütçesine gerekli ve yeterli ödenek konur ve aylıklar haksahiplerine Emekli Sandığı aracılığı ile bağlanır ve ödenir."

3. maddesinde,

"Bu aylıkların başlangıç tarihi, ilgililerin Emekli Sandığına yapacakları yazılı müracaatlarını takip eden aybaşıdır.

Bu aylıklar, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından belirlenecek ödeme gün ve dönemlerinde peşin olarak ödenir. Aylığa hak kazanma başlangıç tarihi ile ilk aylık ödemesinin yapıldığı ödeme döneminin ilişkin olduğu aya kadar olan haklar için ise defaten ödeme yapılır.

Peşin verilen gelir ve aylıklar durum değişikliği veya ölüm halinde geri alınmaz.

Ancak, aylık bağlama ile ilgili geçim şartının kalkması halinde, aylıklar bu şartın kalktığı tarihi takibeden dönem başından itibaren kesilir."

8. maddesinde,

"Sosyal Güvenlik Kurumu, İl veya İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının alacakları muhtaçlık kararlarını esas alarak aylık bağlar. Kurum gerektiğinde, aylık almaya başvuranların gelir, yaşam düzeyi ve varlıkları hakkında, belirleyeceği yöntemlerle inceleme yapmaya ve yaptırmaya, resmi ve özel idare müessese ve ortaklarından ve şahıslardan bilgi ve belge istemeye yetkilidir.

Aylık bağlanmasında İl veya İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının alacakları muhtaçlık kararlarıyla birlikte bu Kanunun gerektirdiği hallerde yetkili hastanelerden alınan sağlık kurulu raporları esas alınır. Aylık bağlanmasına esas belgelerin eksik olmaması halinde aylık bağlama işlemi yapılır.

Birinci ve ikinci fıkralar çerçevesinde aylık bağlama işleminden sonra yapılacak incelemeler sonucunda, aylık bağlama kararını etkileyecek durumların tespit edilmesi halinde, tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için durum aylık bağlanana iadeli taahhütlü, ilgili idareye de adi posta ile bildirilir. Eksikliklerin giderilmemesi halinde tebligat tarihinden itibaren üç aylık sürenin sona erdiği tarihin içinde bulunduğu ödeme döneminin sonunda aylık kesme veya düzeltme işlemi yapılır ve fazla ödenen tutarlar geri alınır. Gerçeğe aykırı sağlık kurulu raporu düzenlediği veya bu nitelikteki raporlara dayanarak aylık aldığı tespit edilenler hakkında Türk Ceza Kanununun ilgili hükümlerine göre işlem yapılır.

Bu madde kapsamında aylık bağlamaya esas sağlık kurulu raporlarını düzenlemeye yetkili sağlık kuruluşlarının belirlenmesi ile bu raporların alınmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Sağlık Bakanlığı ile Kurum tarafından birlikte hazırlanacak yönetmelikle belirlenir."

Ek 1. maddede,

65 yaşını doldurmamış olmakla birlikte;

a) Başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde özürlü olduklarını tam teşekküllü hastanelerden alacakları sağlık kurulu raporu ile kanıtlayan, 18 yaşını dolduran ve kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan özürlülerden; her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutardan daha az geliri olanlara, bu Kanunun 1 inci maddesine göre belirlenecek aylık tutarının % 300'ü tutarında,

b) 18 yaşını dolduran, kanunen bakmakla mükellef kimsesi olmayan ve herhangi bir işe yerleştirilememiş olan özürlülerden; her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutardan daha az geliri olanlara, bu Kanunun 1 inci maddesine göre belirlenecek aylık tutarının % 200'ü tutarında,

c) Her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamının aylık ortalamasına göre bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutardan daha az geliri olduğu halde, kanunen bakmakla yükümlü olduğu 18 yaşını tamamlamamış özürlü yakını bulunanlara, bakım ilişkisi fiilen gerçekleşmek kaydıyla bu Kanunun 1 inci maddesine göre belirlenecek aylık tutarının % 200'ü tutarında,

Aylık bağlanır.

65 yaşın doldurulmasından önce bu madde hükümlerine göre bağlanmış olan aylıkların aynı şekilde ödenmesine devam olunur. Bu Kanunun 1 inci maddesine göre aylık bağlananlardan başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek kadar özürlü olduklarını tam teşekküllü hastaneden alacakları sağlık kurulu raporu ile kanıtlayanlara da birinci fıkranın (a) bendine göre aylık bağlanır. Aylık bağlanmasına esas özürlülük oranı değişenlerin aylıkları durumlarına göre yeniden tespit olunur. Özürlülük oranı, bu Kanuna göre aylık bağlanması gereken oranın altına düşenler ile birinci fıkrada belirtilen aylık ortama gelir tutarından fazla gelir elde etmeye başlayanların aylıkları kesilir.

Aylık hakkından yararlanan 18 yaşından küçük özürlülerin yalnızca kendileri bu Kanunun 7 nci maddesinde belirtilen tedavi hakkından yararlanır. Ancak, bu madde hükümlerine göre aylık alanlardan herhangi bir sosyal güvenlik kurumunun tedavi yardımı kapsamında bulunanlara tedavi yardımı yapılmaz.

Bu Kanunun 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8 inci maddeleri birinci fıkra hükümlerine göre aylık ödenecekler hakkında da uygulanır.

(Değişik son fıkra: 17/4/2008-5754/92 md.) Bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre aylık almaya hak kazanacak şekilde özürlü olduğunu belgeleyen ve herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan yetim olarak aylık veya gelir almakta olan çocuklardan bu kurumlardan aldıkları aylık veya gelir toplamı tutarları bu madde gereğince durumlarına göre ödenebilecek tutardan daha az olanlara; aradaki fark ilgili sosyal güvenlik kurumu tarafından (birden fazla sosyal güvenlik kurumundan aylık veya gelir alanlar için yalnızca tercih edecekleri bir sosyal güvenlik kurumu tarafından) ödenir ve bu şekilde ödenen tutarlar Hazineden tahsil edilir." hükümlerine yer verilmiştir.

2022 sayılı Yasanın 4. maddesine dayanılarak hazırlanan 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmeliğin işlem tarihinde yürürlükte olan 23/4.maddesinde, "aylık bağlama işleminden sonra yapılacak incelemeler sonucunda, aylık bağlama kararını etkileyecek durumların tespit edilmesi halinde, tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için durum aylık bağlanacak ve ilgili idareye tebliğ edilir. Eksikliklerin giderilmemesi halinde tebligat tarihinden itibaren üç aylık sürenin sona erdiği tarihin içinde bulunduğu ödeme döneminin sonunda aylık kesme veya düzeltme işlemi yapılır ve fazla ödenen tutarlar geri alınır" denilmiştir.

31.5.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı iştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 nci ve Geçici 4 ncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "… bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır: "… 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine

tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir… Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…"

Dosyanın incelenmesinden, rahatsızlığından dolayı çalışamayacak durumda olması nedeniyle 1.7.1981 tarihinden itibaren maluliyet(yaşlılık) aylığı alan davacının, Sosyal Sigortalar Kurumuna kaydının olduğunun anlaşılması üzerine, yaşlılık aylığına hak kazanmadığı halde 1.7.1981-(…).5.2007 tarihleri arasında ödenen yaşlılık aylıklarının geri ödenmesinin istenilmesine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nın 20.4.2007 gün ve 60.507.005.1 sayılı işlemi ile bu işleme yapılan itirazın reddine ilişkin işlem ile fazla ve yersiz olarak ödemeyle ilgili borç çıkartılmaya ilişkin işlemin iptali istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

5510 sayılı Yasanın "Diğer Kanunlardaki Atıflar" başlıklı 104.maddesinde, 5434 sayılı Kanuna yapılan atıfların bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılacağı belirtilmiş ise de, olayda uyuşmazlığın, davacının 2022 sayılı Yasa uyarınca bağlanmış olan aylığının 2022 sayılı Yasaya dayanılarak hazırlanan Yönetmeliğin 23. maddesi uyarınca kesilmesinden kaynaklandığı ve 5754 sayılı Yasanın yürürlük tarihinden önce (01.10.2008), davacının 5434 sayılı Yasa uyarınca aylık almaya hak kazandığı açıktır.

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Adli ve idari yargı organlarının görevsizlik kararlarına konu ihtilafın muhatabının memur ya da kamu görevlisi olmadığı, 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz Türk Vatandaşlarına bağlanan aylık imkanından istifade eden bir kişi statüsünde bulunduğu anlaşılmaktaysa da; 1.7.1976 tarih ve 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesi uyarınca bu aylıkların T.C. Emekli Sandığınca bağlanacağı gerçeği karşısında, "Emekli Sandığı emeklisi" statüsünde değerlendirilmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Bu nedenle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1.10.2008 tarihinden önce sandık emeklisi statüsünde bulunan ilgili hakkında ihtilafın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği açıktır.

Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158.maddesindeki "…diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır " hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

Bu durumda, 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliye hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan 2022 sayılı Kanun uyarınca, maluliyet aylığı alan kamu personeli olan davacı tarafından açılan davanın, görüm ve çözümünün idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 1. İdare Mahkemesi'nin 7.7.2010 gün ve E:2011/30, K:2011/1319 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 9.4.2012 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.